

NARODOWE
CZYTANIE

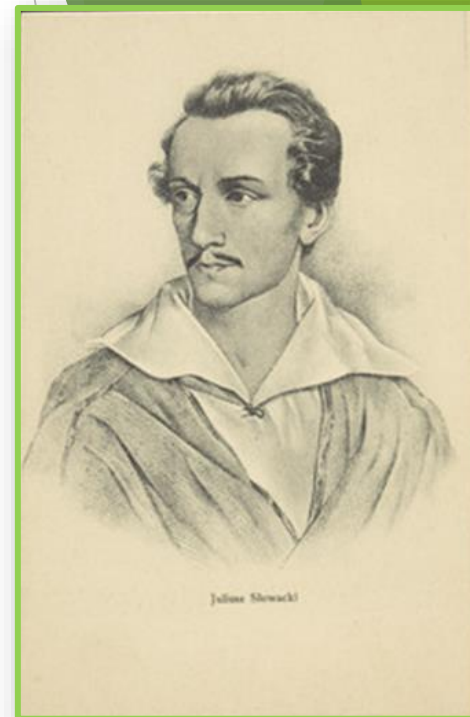
7.09.2024

KORDIAN

Juliusz Słowacki

PATRONAT HONOROWY PARY PREZYDENCKIEJ

www.prezydent.pl

Juliusz Słowacki

„Kordian”
Juliusza Słowackiego
lekturą 13. odsłony
Narodowego Czytania

Juliusz Słowacki - polski poeta, dramaturg i epistolograf. Obok Adama Mickiewicza i Zygmunta Krasińskiego określany jako jeden z polskich wieszczów narodowych. Twórca filozofii genezyjskiej (*pneumatycznej*), epizodycznie związany z mesjanizmem polskim, był też mistykiem. Obok Adama Mickiewicza uznawany powszechnie za największego przedstawiciela polskiego romantyzmu.

A cursive autograph of Juliusz Słowacki, written in brown ink. The signature is highly stylized and elegant, with a large, sweeping flourish at the end.

Autograf Juliusza Słowackiego ze sztambucha Kory Pinard.

Źródło:
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?search=juliusz+s%C5%82owacki&title=Special:MediaSearch&go=Go&type=image>

Źródło:
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?search=juliusz+s%C5%82owacki&title=Special:MediaSearch&go=Go&type=image>

Kalendarium życia i twórczości Juliusza Słowackiego

- 4 IX 1809 urodził się w Krzemieńcu
- 1825–28 studia prawnicze na Uniwersytecie Wileńskim
- 1829–30 aplikant w Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu w Warszawie
- 1831 praca w Biurze Dyplomatycznym powstańczego Rządu Narodowego
- 1831 podróż do Paryża i Londynu
- 1832 powstają *Poezje* t. 1–2
- 1832–36 pobyt w Szwajcarii
- 1833 powstają *Poezje* t. 3 oraz dramat *Kordian*
- 1834 w Paryżu, anonimowo ukazuje się *Kordian*
- 1836–37 podróż do Grecji, Egiptu i Ziemi Świętej
- 1836–39 pisze *Podróż do Ziemi Świętej z Neapolu*
- 1838 powrót do Paryża
- 1838 powstają utwory: *Ojciec zadżumionych* oraz *Anhelli*
- 1839 opublikował *Balladyne*
- 1840 pisze *Lillę Wenedę* i *Mazepę*
- 1841–46 powstaje poemat *Beniowski*
- 1843 tworzy dramat *Ksiądz Marek*
- 1844 powstają utwory: *Fantazy*, *Sen srebrny Salomei* oraz *Genezis z Ducha*
- 1845–49 pisze poemat *Król-Duch*
- 1848 wyprawa do Wielkopolski
- 3 IV 1849 umiera w Paryżu

„**Kordian**” (pełny tytuł: *”Kordian: Część pierwsza trylogii. Spisek koronacyjny”*) – dramat romantyczny napisany w Genewie w 1833, ukazał się anonimowo w Paryżu w 1834 r.

Wymowa dzieła

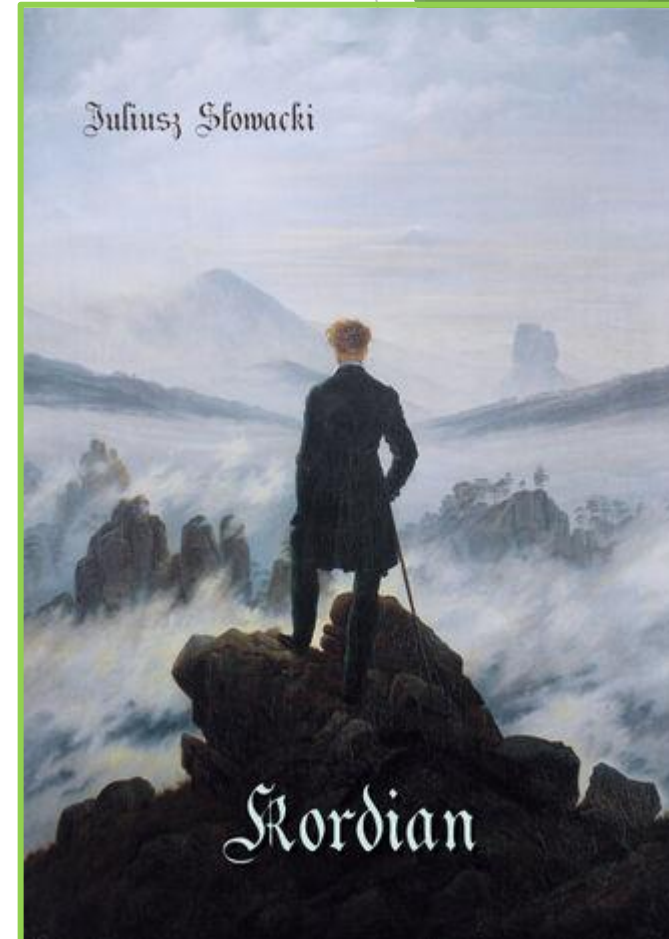
Utwór nawiązuje do powstania listopadowego i opisuje historię nieudanego spisku na życie cara Mikołaj I. Główny bohater, tytułowy Kordian, ze względu na wewnętrzną słabość nie jest w stanie dokonać zamachu i car uchodzi z życiem. Słowacki próbuje zrozumieć przyczyny klęski powstania oraz pokolenia powstańców. Uważa, że jedynie absolutne poświęcenie i zgoda na walkę do końca mogą przynieść niepodległość.

Źródło:
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?search=juliusz+s%C5%82owacki&title=Special:MediaSearch&go=Go&type=image>

Główny bohater

- Postać literacka Kordiana została całkowicie stworzona na potrzeby utworu – imię Kordian (znaczące dosłownie: *dający serce*) zostało wymyślone przez Słowackiego, o czym poeta pisze w listach. Kordian ma wszystkie cechy charakterystyczne dla romantyka: targają nim zarówno rozterki świadomości, jak i rozterki typu egzystencjalnego, nie może odnaleźć swojego miejsca w rzeczywistości, przeżywa nieszczęśliwą miłość do Laury, która skazała go na samotność, a rozdarty w poszukiwaniu idei dobra, wskazówki otrzymuje od szatana (przede wszystkim ideę winkelriedyzmu), co doprowadza go na skraj upadku.
- Kordian po raz pierwszy pojawia się w dramacie jako 15-letni młodzieniec. Bohater swój wolny czas poświęca rozważaniom nad sensem własnej egzystencji, przeżywa rozczarowania romantyczną miłością. To wszystko prowadzi do próby samobójczej, aczkolwiek nieudanej. Następnie Kordian wyrusza w podróż do Anglii i Włoch. Podczas tej wędrówki przekonuje się, że światem rządzi pieniądz i że za pieniądze można kupić wszystko, nawet miłość. Dla Kordiana podróż oznacza wejście w czas dojrzewania duchowego, a spotkania z brutalną rzeczywistością sprawiają, że bohater traci złudzenia co do otaczającego go świata.
- W scenie na szczycie góry Mont Blanc Kordian przechodzi metamorfozę z nieszczęśliwego kochanka w gorliwego patriotę i postanawia poświęcić się w imię ojczyzny (idea winkelriedyzmu). Przeznaczenie Kordiana podkreślają zjawiska paranormalne - wraca do kraju na obłoku.
- Bohater postanawia zabić cara Mikołaja I uczestnicząc w spisku koronacyjnym, jednak przeszkadzają mu w tym własne słabości. Jest postacią dynamiczną, przez cały czas zmienia się i zmagą z samym sobą.

Źródło:

https://ebookpoint.pl/ksiazki/kordian-juliusz-slowacki,e_37mb.htm

Streszczenie utworu

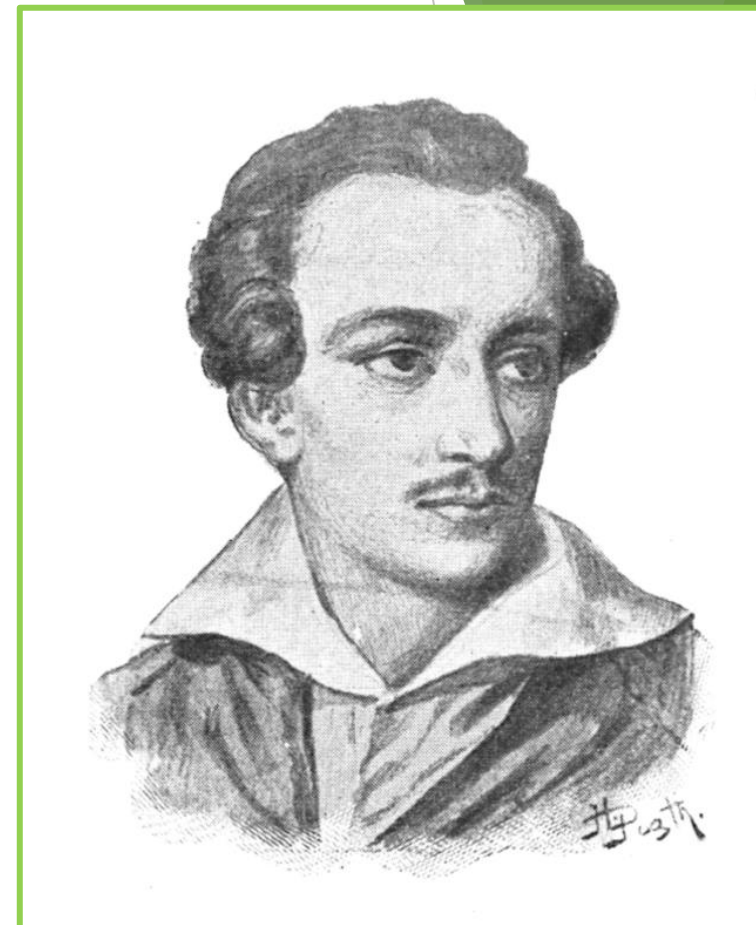
PRZYGOTOWANIE

Akcja rozgrywa się w chacie czarnoksiężnika Twardowskiego w górach – Karpatach, na Łysej Górze. Jest ostatni dzień 1799 roku. Trwają przygotowania do wejścia w nowy wiek. Tym razem rządzić ma nim szatan.

Na miejscu zlatują się czarownice i diabły. Szatan mówi, że nadchodzi wielka chwila dla pewnego narodu (chodzi tu o Polaków). Radzi, aby stworzyć temu narodowi przywódców. Na scenie pojawia się kocioł, z którego wyłaniają się po kolei stwarzani przez Szatana przywódcy powstania listopadowego. Nagle pojawiają się aniołowie, którzy przepędzają zgromadzenie czarownic i diabłów.

PROLOG

Występują w nim trzy osoby, które prezentują różne koncepcje literatury narodowej. Pierwsza - poezję mesjanistyczną niosącą sen i pociechę (program mający odpowiednik w twórczości poetów emigracyjnych skupionych wokół Mickiewicza), druga - krytykuje ją (zgodnie z zasadami realizmu politycznego głoszonym po ukazaniu się Mickiewiczowskich "Ksiąg pielgrzymstwa..."), trzecia - przepędza zwaśnionych i zapowiada poezję, która "uśpionych" porwie do działania.

Źródło:

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?search=juliusz+s%C5%82owacki&title=Special:MediaSearch&go=Go&type=image>

Akt I

Scena I

Kordian, 15-letni chłopiec, rozmawia przed swoim domem ze sługą Grzegorzem. Wspomina samobójczą śmierć swojego przyjaciela i wygłasza monolog, w którym porównuje stan swojej duszy do jesiennej przyrody. Grzegorz snuje trzy opowieści:

Pierwsza opowieść – bajka *O Janku, co psom szył buty*.

Druga opowieść – wspomnienia Grzegorza o słynnej bitwie pod piramidami podczas egipskiej wyprawy Napoleona w latach 1789-1799.

Trzecia opowieść – historia Kazimierza, młodego oficera oddziałów polskich, które pod wodzą Napoleona brały udział w wyprawie moskiewskiej 1812 r.

Scena II

Kordian i Laura rozmawiają, przechadzając się po ogrodzie. Kordian jest zakochany w starszej od siebie Laurze. Kobieta jednak odnosi się do niego z pewnym odcieniem szyderstwa. Kordian daje jej wiele dowodów swojej miłości, Laura jednak pozostaje wobec niego zimna, nie rozumie go, uważa za szaleńca.

Scena III

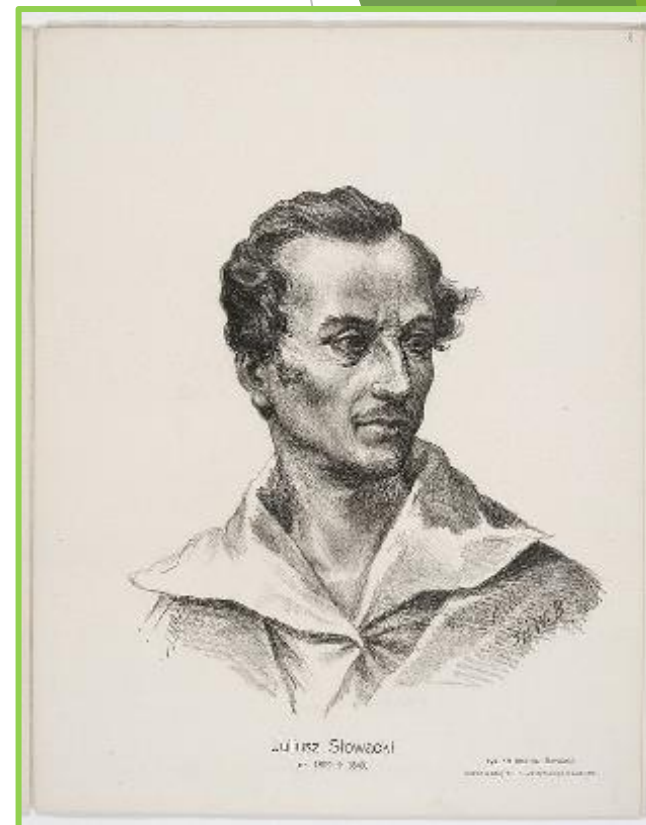
Jest noc, Laura siedzi sama w pokoju przy lampie. Czyta wiersz Kordiana i ma wyrzuty sumienia z powodu tego, że źle go potraktowała podczas przechadzki po ogrodzie. Wypatruje Kordiana przez okno, ale widzi jedynie pędzącego konia bez jeźdźcy. Wtedy do jej pokoju wpada Grzegorz, krzyżąc: *Panicz się zastrzeł!*

Akt II – Rok 1828. Wędrowiec

Kordian podróżuje po Europie. Odwiedza po kolei:

- Londyn – Kordian siedzi pod drzewem w James Parku i rozmawia z Dozorcą, przekonuje się, że światem rządzą pieniądze.
- Dover – siedzi nad morzem i czyta fragmenty tragedii Szekspira „Król Lear”, uświadamia sobie przepaść pomiędzy literaturą a rzeczywistością.
- Włochy – Kordian nawiązuje romans z Wiolettą. Kochanka zapewnia go o swoim głębokim uczuciu. Okazuje się jednak, że zależy jej tylko na klejnotach, jakimi obdarowywał ją Kordian. Postanawia wyruszyć z nim w nieznane tylko ze względu na to, że jego koń jest podkuty złotymi podkowami. Gdy w drodze okazuje się, że koń zgubił podkowy, Wioletta opuszcza Kordiana.
- Watykan – Kordian rozmawia z papieżem. Przynosi mu garść ziemi z Polski. Papież nie rozumie losu Polaków, radzi im być posłusznym carowi i się modlić. Audiencja w Watykanie kompromituje w oczach Kordiana autorytet moralny Kościoła.
- Mont Blanc – Kordian wygłasza swój słynny monolog, w którym stawia się w pozycji człowieka mającego nieograniczone możliwości; mówi: *Jam jest posąg człowieka na posągu świata.*

Słowami “Polska Winkelriedem narodów!” przyrównuje rolę Polski w historii Europy do roli legendarnego bohatera szwajcarskiego Winkelrieda, który w bitwie z Austriakami miał chwycić kopie rycerzy i skierować je wszystkie na siebie. Podobnie Polska ma spełnić ofiarę wobec innym narodów, ale ofiara ta ma polegać nie na biernym cierpieniu (jak w III części Dziadów), ale na walce czynnej. Chmura unosi Kordiana do Polski.

Źródło:

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?search= Juliusz+S%C5%82owacki&title=Special:MediaSearch&go=Go&type=image>

Akt III – Spisek koronacyjny

Cały akt III ma miejsce w Warszawie w czasie koronacji Mikołaja I na króla Polski i kilka dni po tym wydarzeniu.

Scena I

Scena I rozgrywa się na Placu Zamkowym, gdzie wystawiono ozdobne rusztowanie z okazji koronacji cara Mikołaja I. Ludzie różnego stanu komentują wydarzenia, związane z koronacją. Scena ta dobrze oddaje nastroje, jakie panowały w społeczeństwie polskim w związku z koronacją.

Scena II

Koronacja Mikołaja I w katedrze.

Ciekawostka: Jest to najkrótsza scena w dziejach polskiego dramatu, zawiera jedną kwestię cara: “Przysięgam”.

Scena III

Car wychodzi z katedry do ludu zgromadzonego na Placu Zamkowym. Podczas uroczystości ma miejsce tragedia : księżę Konstanty podczas rozgania tłumu potrąca kobietę z dzieckiem na rękach, dziecko ginie, upadłszy na bruk. W czasie uroczystości jakiś nieznajomy odśpiewuje pieśń.

Scena IV

Scena ma miejsce w podziemiach kościoła św. Jana, w miejscu pochówku królów. Zbierają się tam spiskowcy pod przywództwem Prezesa (historycznie ta postać odpowiada Janowi Ursynowi Niemcewiczowi). Hasło do wejścia do podziemi brzmi “Winkelried”. Jeden z uczestników spisku, Podchorąży, zachęca innych spiskowców do zamachu na cara, powołując się na krzywdy, jakich doznała Polska od Rosji. Prezes i ksiądz są temu przeciwni. W pewnym momencie do podziemi chce wejść człowiek, nie znający hasła. Zostaje zabity, spiskowcy kopią mu grób. Spiskowcy postanawiają głosować nad propozycją zamachu na cara, wysuniętą przez Podchorążego. Przytłaczającą większością (5 do 150) projekt zostaje odrzucony. Podchorąży jest bardzo rozczarowany wynikiem głosowania. Zrywa maskę z twarzy i okazuje się, że to Kordian. Rozgorzcony wybiega z podziemi, zapewniając, że sam zabije cara, skoro jego towarzysze nie chcą mu w tym pomóc.

Scena V

Sala koncertowa w Zamku Królewskim, w dali widać wejście do sypialni cara. Kordian (wyznaczony do nocnej warty) próbuje dojść do drzwi, aby dokonać zbrodni, ale strach i imaginacja (projekcja duszy bohatera, w której odbywa się walka między obowiązkiem moralnym, nałożonym przez sumienie a instynktem samozachowawczym)) nie pozwalają mu. Pada zemdłony pod drzwiami. Car budzi się i widząc Kordiana rozkazuje rozstrzelać go, jeśli tylko nie jest obłąkany.

Scena VI

Kordian znalazł się w szpitalu wariatów, aby zgodnie z decyzją cara zostało orzeczone, czy jest on przy zdrowych zmysłach. Szpital odwiedza Doktor. Wręcza Dozorcy dukata, który z woli Doktora zaczyna się palić – świadczy to o szatańskiej mocy przybysza. Doktor siada przy łóżku Kordiana i rozmawia z nim. Przyznaje się, że wyszedł z sypialni cara przed północą, czyli przed pojawieniem się pod jej drzwiami Kordiana. Doktor rozmawia najpierw z Kordianem na tematy filozoficzno-teologiczne, a potem pokazuje mu dwóch wariatów: jednego, który twierdzi, że jest krzyżem na którym umarł Chrystus i drugiego, który ma ciągle podniesioną rękę, ponieważ myśli, że podtrzymuje nią sklepienie niebieskie, przez co ocala świat przed zagładą. Doktor pragnie w ten sposób zasugerować Kordianowi, iż jego idea ma tę samą wartość co urojenia chorych. Nagle do szpitala wpada książę Konstanty z żołnierzami i nakazuje wyprowadzić Kordiana na śmierć.

Scena VII

Plac Saski. Car i Wielki Książę Konstanty robią przegląd wojsk. Żołnierze przyprowadzają do nich Kordiana. Wielki Książę rozkazuje żołnierzom ustawić piramidę z karabinów zakończonych bagnetami, a Kordianowi wsiąść na koń i przeskoczyć ową piramidę. Konstanty obiecuje Kordianowi, że jeśli mu się to uda, to daruje mu życie. Kordianowi udało się tego dokonać. Car mimo to rozkazuje żołnierzom rozstrzelać go.

Scena VIII

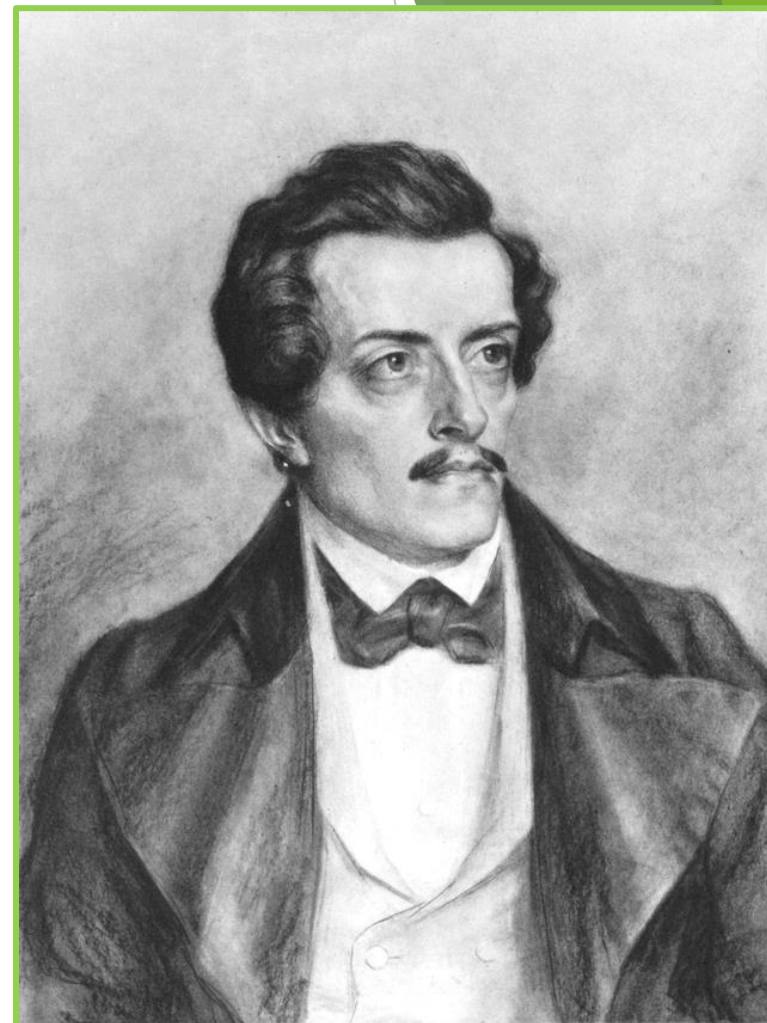
Kordian wtrącony do więzienia czeka na egzekucję. Rozmawia w celi z Księdzem i Grzegorzem. Grzegorz modli się za swego pana i obiecuje nazwać swojego wnuka jego imieniem. Ksiądz zaś obiecuje zasadzić w swoim ogrodzie różę i też nazwać ją imieniem Kordiana. Wiedząc, że ludzie będą pamiętać o nim po śmierci, Kordian uspokaja się. Oficer przychodzi oznajmić mu, że zostanie rozstrzelany.

Scena IX

Rozmowa cara i Wielkiego Księcia Konstantego w Zamku Królewskim. Istotą tej rozmowy jest spór dotyczący pozycji Wielkiego Księcia (carskiego brata) jako władcy Królestwa, lecz zapleczem tego sporu są zadawnione antagonizmy w rodzinie cesarskiej dotyczącej następstwa po Aleksandrze I, ojcu cara i Konstantego. Pretekstem do rozpoczęcia rozmowy jest prośba Konstantego o ułaskawienie Kordiana. Ostatecznie car pod naciskiem brata ustępuje i każe napisać ułaskawienie. Konstanty daje je adiutantowi i rozkazuje jak najszybciej zawieźć je na miejsce egzekucji.

Scena ostatnia (X)

Plac Marsowy, Kordian stoi przed plutonem egzekucyjnym. Adiutant jedzie na Plac Marsowy z ułaskawieniem dla Kordiana, ale oficer dający rozkaz do wystrzału nie widzi go. Podnosi w górę rękę na znak przygotowania się żołnierzy do wystrzału. W tym momencie dramat się urywa – nie wiadomo, czy adiutant zdążył na czas z ułaskawieniem, nie wiadomo, czy Kordian ostatecznie przeżył, czy został zabity.

Źródło:

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?search=juliusz+s%C5%82owacki&title=Special:MediaSearch&go=Go&type=image>

Problematyka „Kordiana”

„Kordian” to dramat wielowątkowy. Porusza problematykę patriotyczną, poetycką, historyczną, egzystencjalną. Do najważniejszych zagadnień w dramacie należy:

- **Polemika z koncepcją mesjanizmu**

„Kordian” to polemika Juliusza Słowackiego z Adamem Mickiewiczem, a jeszcze dokładniej z III częścią „Dziadów”, na którą odpowiedzią miał być dramat o spisku koronacyjnym. Polemika dotyczy przede wszystkim sensu mesjanizmu, w który to Słowacki nie do końca wierzy. Analogia Polski i Chrystusa miała dla Mickiewicza być symbolem sensu ofiary Polaków, którzy przez swoje cierpienie zbawiają innych. „Kordian” jednak zamiast mesjanizmu proponuje winkletryzm, a więc nie bierne oczekiwanie na cierpienie, ból, porażkę, zamiast tego Kordian mówi o bohaterskiej walce do samego końca. Słowacki promuje heroizm walki i gotowość do podejmowania czynu.

- **Rola poezji i poety**

Polemika z Mickiewiczem nie dotyczyła wyłącznie kwestii mesjanizmu. Słowacki spierał się z autorem „Dziadów” także o rolę poezji w życiu, a także funkcję poety. Po klęsce powstania listopadowego był to temat nie mniej szeroko dyskutowany niż przyczyny porażki militarnej. Pojawiła się szeroka dyskusja dotycząca nowego sposobu postrzegania literatury. Według Słowackiego Poeta ma budować narodowe mity, ma tworzyć narodowy skarb, z którego będzie można korzystać wtedy, kiedy będzie na to najlepszy czas.

- **Powstanie listopadowe**

Bardzo ważnym tematem „Kordiana” jest oczywiście rozliczenie z powstaniem listopadowym, które upadło 2 lata wcześniej, a z którym Polacy wiązali ogromne nadzieje. „Kordian” to głos Juliusza Słowackiego w dyskusji na temat przyczyn upadku powstania listopadowego. Głos, bardzo krytyczny, odnosi się do przywódców powstania, braku gotowości do walki za wszelką cenę, hamowania młodzieńczej energii młodych, którzy byli gotowi oddać swoje życie za niepodległość ojczyzny.

- **Koncepcja narodu polskiego, krytyka społeczeństwa**

Juliusz Słowacki w „Kordianie” pokazuje bardzo wielowymiarowy obraz polskiego społeczeństwa. Z pewnością nie jest to obraz wyłącznie pozytywny. Sceny na Placu Zamkowym pokazują, że tłum sam z siebie nie jest zdolny do podjęcia jakiegokolwiek czynu, zorganizowania się i przyjęcia odpowiedzialnej postawy za własną przyszłość. Niezrozumienie, bierność, zainteresowanie dobrami doczesnymi widowni koronacji cara – to wszystko pokazuje Słowacki wskazując, że naród właściwie bezrefleksyjnie przygląda się rozbirowi własnego kraju. Z drugiej jednak strony Słowacki jest świadomy, że tylko razem z tłumem i całym ludem polskim można będzie zrzucić to carskie panowanie. Poprzez „Kordiana” chce obudzić wszystkich Polaków, aby ramię w ramię stanęli do walki o niepodległość własnego kraju.

- **Obraz Europy**

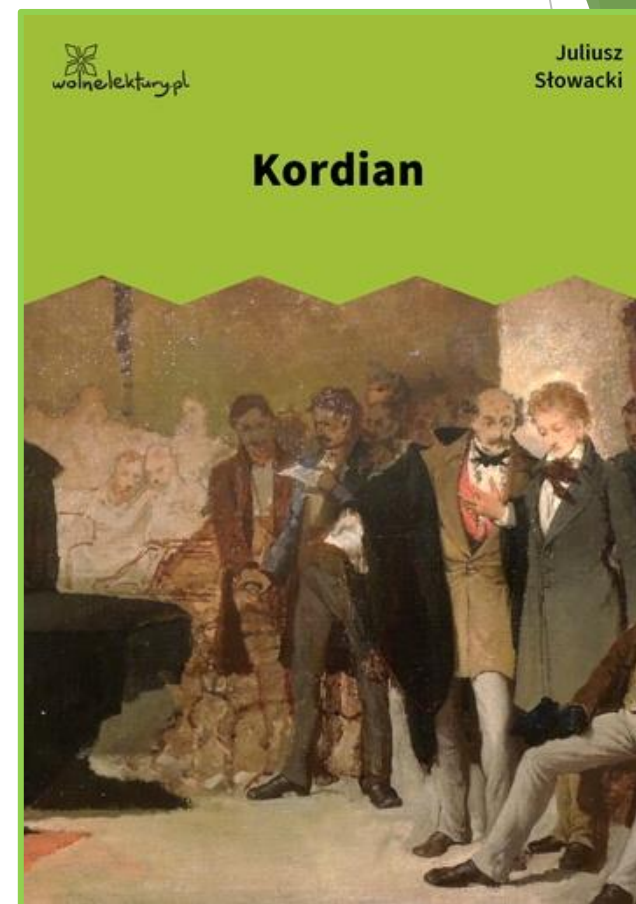
„Kordian” to dramat, w którym Słowacki przedstawił stosunek nie tylko do spraw narodowych, ale i bardzo krytyczny obraz Europy. Wątek ten podjęty zostaje przede wszystkim w akcie II, kiedy to Kordian przemierza Europę w poszukiwaniu sensu życia i niestety napotyka jedynie na kolejne rozczarowania. Podróżując widzi, że za pieniądze można kupić władzę, sławę, bezkarność. Uświadamia sobie rozdźwięk między światem poezji a rzeczywistością, która rządzi się zupełnie innymi prawami niż wielkość ducha. Świat rzeczywisty jest pełen problemów, pozbawiony wspaniałości i wielkości, którą można odnaleźć tylko w poezji – ta jednak nie przekłada się zupełnie na życie. Największe rozczarowanie przychodzi jednak w Watykanie. Papież, który był dla polskiego grafa symbolem wiary i związanej z tą wiarą moralności, okazuje się politykiem, który patrzy na układ sił w Europie, ignorując cierpienie narodu polskiego. Okazuje się sprzymierzeńcem cara, grozi buntującym się Polakom, a jako narzędzia tej groźby używa argumentu z porządku wiary – grozi bowiem klątwą. Papież zamiast bronić narodu chrześcijańskiego, opowiada się za prawosławnym przywódcą, co jest jawnym dowodem jego zakłamania.

- **Biografia bohatera romantycznego**

Biografia Kordiana to jeden z najważniejszych elementów całego dramatu. Słowacki konstruuje za jej pomocą swoją wizję bohatera romantycznego, która wchodzi w jawną polemikę z losami Konrada z III części „Dziadów” Adama Mickiewicza. Przede wszystkim Kordian nie wypowiada walki Bogu, nie mocuje się z nim, nie próbuje udowodnić mu, że jest mu równy. Nie obwinia go za to, co dzieje się z narodem polskim. Kordian przede wszystkim to postać, którą obserwujemy na drodze zmagania z własną podmiotowością. Bohater na naszych oczach dorasta, doznaje kolejnych rozczarowań, szuka sensu w swoim życiu. Bardzo wyraźnie widać, jak od samego początku, Kordian jest rozbity, rozdarty wewnątrz ma poczucie osamotnienia. To charakterystyczne cechy bohatera romantycznego, którym Słowacki nadaje jeszcze większe znaczenie. Kordian jest oczywiście emocjonalny, jest przekonany o własnej wyższości, ceni własny indywidualizm i w nim upatruje własnej siły. Walka narodowowyzwoleńcza jest tylko jednym (choć ogromnie ważnym) sposobem znalezienia własnego miejsca w życiu.

Cechy „Kordiana” Słowackiego jako dramatu romantycznego:

- synkretyzm gatunkowy (w dramacie pojawiają się różne gatunki literackie, np. bajka, monolog itd.),
- fragmentaryczność (jest trudny do wystawienia na scenie). Główny bohater raz znajduje się w Londynie, a za chwilę we Włoszech, by za moment przenieść się do Watykanu,
- mistycyzm – obecność w Przygotowaniu scen wizyjnych oraz bohaterów z zaświatów (np. diabły),
- obecność świata fantastycznego (np. tworzenie przez diabły ludzi w kotle),
- obecność bohatera romantycznego – nieszczęśliwie zakochanego, buntownika,
- zerwanie z zasadą trzech jedności (akcja rozgrywa się w różnych miejscach, są różne wątki),
- otwarta kompozycja – nie ma jednoznacznego zakończenia.

Źródło:
<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/kordian/>

Juliusz Słowacki: „Kordian”

Publikacje dostępne w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach Filii w Gliwicach

Literatura podmiotowo-przedmiotowa:

- *Kordian* / Juliusz Słowacki; oprac. Marian Bizan, Paweł Hertz. Wyd. 4. Warszawa : Państw. Inst. Wydawniczy, 1982.
- *Kordian* : część pierwsza trylogii Spisek koronacyjny / Juliusz Słowacki; oprac. Mieczysław Inglot. Wyd. 7. Wrocław [etc.] : Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1986.
- *Kordian* : dramatyczna trylogia / Jarosław Maciejewski. Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1961.
- *Kordian. Głosy do <Kordiana>* / Juliusz Słowacki; oprac. Marian Bizan, Paweł Hertz. Warszawa : Państw. Inst. Wydawniczy, 1967.
- *Kordian i cliffhangery* / Michał Larek // *Polonistyka* 2018, nr 5, s. 36-37.
- *"Kordian" Juliusza Słowackiego* / Jarosław Maciejewski. Warszawa : Wydaw. Szk. i Pedagogiczne, 1976.
- *"Kordian" Juliusza Słowackiego* / Marta Kasperowicz. Gdańsk : Wydaw. Marek Rożak, 1994.
- *"Kordian" Juliusza Słowackiego* / Mieczysław Inglot. Warszawa : Wydaw. Szk. i Pedagogiczne, 1993.
- *"Kordian" Juliusza Słowackiego* / Stanisław Makowski. Warszawa : "Czytelnik", 1976.
- *Kordian to wariat! - o inscenizacji Jerzego Grotowskiego* / Jolanta Wróblewska // *Polonistyka* 2009, nr 11, s. 32-36.
- *Magia lektury* : interpretacje utworów literackich w szkole średniej / Feliks Tomaszewski. Warszawa : Wydaw. Szk. i Pedagogiczne, 1990.
- *Matka Kordiana* / Jędrzej Wijas // *Pamiętnik Literacki* 2009, z. 3, s. 107-134.
- *Myśl historyczna w "Kordianie"* / Mieczysław Inglot. Wrocław [etc.] : Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1973.
- *Spiskowcy : Kordian i Wokulski* / Wiesław Ratajczak // *Polonistyka* 2009, nr 11, s. 12-16.
- *Teatr, media, kultura* / red. Dorota Fox, Ewa Wąchocka. Katowice : Wydaw. Uniw. Śląskiego, 2006.
- *Utwory wybrane* / Juliusz Słowacki; postłowie Stefan Treugutt. T. 1, Wiersze; Poematy; Kordian; Horsztyński. Warszawa : Państw. Inst. Wydawniczy, 1967.
- *W roku Słowackiego "Kordian" jako lektura szkolna* / Edyta Bukowska // *Język Polski w Liceum* 2009/2010, nr 2, s. 7-19.
- *Wokół stylu romantycznego uobecniania kategorii ciała w ruchu (Kordian Juliusza Słowackiego)* / Mariusz Chołody // *Język Polski w Szkole Podstawowej* 2022/2023, nr 1, s. 83-95.

Bibliografia:

Inglot Mieczysław : "Kordian" Juliusza Słowackiego. Warszawa : Wydaw. Szk. i Pedagogiczne, 1993.

Inglot Mieczysław : Myśl historyczna w "Kordianie,,. Wrocław [etc.] : Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1973.

Tomeszewski, Feliks : Magia lektury : interpretacje utworów literackich w szkole średniej. Warszawa : Wydaw. Szk. i Pedagogiczne, 1990.

Netografia:

<https://polona.pl/preview/eb8935cc-5fca-4d81-8258-1947b775e58c>

<https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/narodowe-czytanie-2024-rozpozete,87395>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Juliusz_S%C5%82owacki

<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Slowacki-Juliusz;3976544.html>

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Kordian_\(dramat\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Kordian_(dramat))

<https://klp.pl/kordian/a-5614.html>

<https://www.bryk.pl/lektury/juliusz-slowacki/kordian.problematyka>

<https://strefaeducacji.pl/kordian-juliusza-slowackiego-streszczenie-konteksty-notatki-i-motywy-najwazniejsze-informacje-o-lekturze-obowiazkowej-na-mature/ar/c5-16968101>

Opracowała: Agnieszka Kubacka
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. J. Lompy w Katowicach Filia w Gliwicach